

Frågan om namnbyte för Fobo

Fobo brottas i likhet med andra ideella ekologiska odlingsorganisationer som Biodynamiska föreningen, med ett vikande medlemsunderlag. Från att ha haft 3000 medlemmar under 80-talet har det sedan dess sjunkit stadigt och var för ett par år sedan nere vid kritiska 1000. Vi har sedan dess lyckats vända den nedåtgående trenden, bland annat genom en ny, förbättrad medlemstidning och värvningskampanjer med gratis provnummer samt en satsning på en ny webbplats med rikt innehåll och vi ligger nu runt 1200 medlemmar. Det är bättre, men långt ifrån tillräckligt för att garantera förbundets överlevnad.

Eftersom förbundet är beroende av statliga medel vilka fördelas genom FOR, är en kraftig medlemsstock nödvändig för att kunna hävda oss i konkurrensen med de stora förbunden som RST och Koloniträdgårdsförbundet vilka var och en ligger runt 27 000 medlemmar. Såvitt jag (Lars) förstått i samtal med FOR:s ordförande Göran Svanfeldt har Fobo ändå blivit generöst behandlade i förhållande till medlemsantalet, när medlen fördelats. Fobo är alltså mindre än 1/20 så stort som dessa jätteförbund.

Idag är medlemstidningen Odlaren det som i princip håller ihop Fobo eftersom arbetet på lokal nivå också har rasat nedåt i takt med medlemsraset. Det är endast i Eksjö/Nässjö som någon större livaktighet kan ses lokalt. Detta innebär också att förbundet står och faller med Odlaren och Odlaren hålls idag under armarna med stora ideella insatser från redaktionen, en situation som inte kan upprätthållas särskilt länge till. När nu Fobo reducerats till en organisation som ger ut en tidning om Ekologisk trädgårdsodling så blir förbundet också mycket mer sårbart eftersom medlemmar som endast är prenumeranter, utan någon förankring i en lokalförening, tenderar att bli kortlivade, varför medlemsantalet snabbt kan sjunka igen.

Fobo hade ju en viktig uppgift att fylla under sitt första decennium eftersom man då organiserade i princip alla som var intresserade av ekologisk odling, förutom biodynamikerna. Såvitt vi vet bildades Fobo 1973 och Odlaren började ges ut 1977. 1985 bildades ARF, Alternativodlarnas riksförbund och därmed förlorade Fobo de yrkesodlare och deltidsodlare som ditintills utgjort en kanske inte dominerande, men väl tongivande grupp av medlemmar. Varför namnet blev Förbundet organisk-biologisk odling har vi inte helt klart för oss, men det kan bero på att dessa idéer spridits i Sverige via Hans Cibulka som väl ingick i Fobo till en början. Senare skedde såvitt vi förstår en brytning mellan Cibulka och övriga Fobo med Källanders i spetsen, vilka inte var lika fundamentalistiska som nämnde Cibulka.

1994 bytte ARF namn till Ekologiska lantbrukarna och det var väl signifikant för tidsandan. Man ville ha ett namn som inte klingade så "alternativt" utan som var neutralare och mer kommersiellt gångbart. I Danmark och Norge hade aldrig begreppet alternativ odling slagit igenom, utan det hade alltid hetat ekologisk (ekologisk) odling. Bland annat fanns tidningen Praktisk Ökologi i Danmark sedan rätt lång tid tillbaka. Det var bara i Sverige och Holland som begreppet alternativ odling funnit fotfäste. I engelsktalande länder hette och heter det fortfarande "organic" och i Tyskland pratade man kanske tidigare om "organisch" eller "organisch-biologisch landbau", men även där verkar nu "ökologisch landbau" ha tagit över.

Vi tror att i den mån man använde begreppet "organisch-biologisch" på tyska, så syftade det specifikt på den metod som Rusch och Müller utvecklade utifrån sina teorier om likheterna mellan tarmens och jordens mikrobiologi. Idag har dessa idéer synbarligen spelat ut sin roll även i Tyskland. Symbiopharm, företaget i Tyska Herborn som Rusch var med och grundade 1954, har sedan länge lagt ner verksamheten med jordtester och jobbar idag bara med

bakterieprodukterna för att återställa mänsklig tarmflora. Vi kan alltså se att även i Tyskland har begreppet organisk-biologisk spelat ut sin roll och det är istället begreppet ekologisk som är det ledande benämningen för giftfri, naturlig eller biologisk odling.

Frågan är då om vi ska behålla begreppet organisk-biologisk på svenska? Vi menar att vi inte ska det. Anledningen är att begreppet i stort sett är okänt i Sverige och att det förvirrar mer än det förklarar. De yngre generationerna är uppvuxna med begreppet ekologisk odling och ställer sig väldigt frågande till vad organisk-biologisk kan innebära. De känner inte till Fobo sedan tidigare och har inte hört talas om organisk-biologisk odling. Oftast känner de inte heller till att "organic" är det engelska begreppet. (Detta avspeglar sig i ICA:s ekologiska serie som dumt nog heter "I love eco", istället för "I love organic. I det här fallet har svenskan för en gångs skull inte plockat upp det engelska begreppet, vilket ju annars skulle ha spelat Fobo i händerna.)

Fobo har en unik ställning som varande det ledande oberoende ekologiska odlingsförbundet (i motsats till BF som är starkt knuten till den biodynamiska ideologin). Den strikta kopplingen till de organisk-biologiska idéerna bröts redan på 70-talet då man inte ville vara lika fundamentalistiskt organisk-biologiska som Cibulka m.fl. Inställningen sedan dess har varit öppen och odogmatisk men nyfiken på alla fungerande ekologiska odlingsmetoder. Visst har vi ofta betonat täckodling och minimerande av grävning, men det har funnits många medlemmar som helt enkelt praktiserat den metod som passat dem och jorden bäst och i många fall har det varit vad man kan kalla "kravodling" där man använt organiska gödselmedel, men bearbetat jorden på traditionellt sätt.

Vi tror att detta är den rätta vägen framåt. Fobo ska omfatta alla typer av ekologisk odling, inte bara specifikt den organisk-biologiska. Detta gör vi i praktiken redan, men det måste också komma till uttryck i namnet.

Vi ser flera fördelar med ett namnbyte, inte minst att det är mycket lättare att kommunicera ett namn med ekologiskt istället för organisk-biologiskt. Ett sådant namnbyte skulle också automatiskt ge oss en mycket större domän; det skulle ge oss anspråk på att vara den naturliga organisationen för alla som är intresserade av ekologisk fritidsodling (med undantag för den biodynamiska metoden som ju har en egen förening).

Detta har vi alltså länge varit, men namnet har legat oss i fatet och fått oss att framstå som något kuriöst och gammalmodigt. Namnet har helt enkelt hindrat oss från att kapitalisera på den stora våg av intresse för ekologiska livsmedel och ekologisk livsstil som välld fram under det senaste decenniet. Detta är allvarligt och det visar på ett stort fel någonstans att Fobo inte har lyckats knyta detta intresse till sig, när intresset både för trädgård och för ekologisk livsstil stadigt växt och framförallt blivit allmängods under denna tid. Idag är det överhuvudtaget inte kontroversiellt att vara för ekologisk odling; det är i princip alla fritidsodlingens organisationer idag. För kanske 25-30 år sedan var det annorlunda; då pratade man fortfarande om besprutning och konstgödsling inom till exempel RST och debatten gick hög om ifall ekologisk var nyttigare eller bättre på olika sätt.

Denna debatt har idag tystnat, mest på grund av att konsumenterna inte rättar sig efter vad olika professorer på SLU tycker, utan efter vad deras magkänsla säger. Och den säger för de flesta människor att det är onaturligt och vansinnigt att bespruta maten vi ska äta med gifter.

Detta är ju en utveckling som Fobo naturligtvis välkomnar. Dock har det fått följden att Fobo idag inte längre kan framstå som den kamporganisation som den en gång var. Tidigare var alltså en huvuduppgift att skapa opinion mot kemikaliejordbruket och att främja en opinion för ekologisk odling och ekologiska produkter. Idag är den kampen redan vunnen och att fortsätta som kamporganisation är att slå in öppna dörrar, däremot behöver vi fortsätta att sprida kunskap i den medvind som nu råder.

Detta borde vara välkommet men det ställer till vissa problem: Fobo måste bli medvetet om att dess roll har förändrats och att pionjärjobbet med att väcka opinion är avklarat till stora delar. Den stora uppgiften för Fobo nu är att fånga upp intresset för dessa frågor, men knappast genom aktivism utan mer genom att presentera oss som det stora alternativet och kunskapskällan för de som är intresserade av ekologisk odling och livsstil.

Aktivism ligger inte i tiden idag och alla organisationer måste följa med sin tid. Idag ligger intresset hos gemene man mer på ett gott liv med fokus på hälsa och personlig utveckling och där ekologiska produkter finns med som en ingrediens. Speciellt uttalat är detta i större städer, där konsumtion är ett av de stora intressena och där man gärna fokuserar på konsumtion av ekologiska produkter, snarare än att odla själv. Vi har många exempel på denna utveckling: Bondens egen marknad, Street vid Hornstull i Stockholm (ekologisk restaurang/café/marknad), olika ekologiska restauranger och caféer, Ekolådan och andra liknande initiativ. I och med urbaniseringen kommer fokus att ligga på konsumtion snarare än produktion även om det självklart finns många som är intresserade av att ha kolonilotter i stan, men det är inte den växande trenden idag som vi ser det.

Ofta har också de nya initiativen kopplingar till kultur och man ordnar ofta friluftskonserter och kanske design och konstutställningar med ekologiskt tema. Den ekologiska rörelsen idag är alltså mer än bara odling och man når inte denna genom att enbart fokusera på odling även om det fortsatt förstås måste vara Fobos huvudfokus, men vi måste vara medvetna om hur det ser ut idag. Det vi i detta avsnitt skisserat äger förstås sin största tillämplighet ifråga om de yngre generationerna, vilka ju också är de viktigaste att nå för framtiden.

Idag är alltså lösenordet för vår verksamhet och inriktning ”ekologisk”. I och med att alla måste följa med sin tid, så också Fobo så föreslår vi en namnändring där ekologisk ingår och ersätter organisk-biologisk. Tänkbara alternativ är

- Förbundet ekologisk odling
- Förbundet ekologisk trädgård
- Ekologiska trädgårdsodlarna
- Ekologiska fritidsodlarna
- Ekologiska trädgårdsförbundet (Sveriges ekologiska trädgårdsförbund)

Ja, det finns säkert fler alternativ och kombinationer, men ni förstår vartåt vi vill komma.

För att ytterligare understryka frågan om namnbyte så saxar vi ur diskussionsforumet på sajten www.koloniliv.se Närmare bestämt från http://www.koloniliv.se/20_198_Ekologisk_odling.htm

Johan Erlandsson [2008-06-25 09:15] #725

Jag hittade denna sajt om ekologisk odling idag, den verkar seriös! Förbundet organisk-biologisk odling står bakom.

Den 23 augusti ordnar de kurs i ekologisk odling i Göteborg.

lena israelsson [2008-06-27 22:21] #729

Ja, det är seriöst. Fobo är faktiskt mitt husorgan. Synd att organisationen har ett så kryptiskt namn att man tror att den företräder nåt oerhört obskyrt och smalt. Men så är det inte. Fobo är den enda svenska organisationen för ekologisk fritidsodling. Och det handlar inte om några

skumma metoder, utan om de mest rationella och samtidigt kretloppsanpassade. Även om det inte är allmänt erkänt så vågar jag påstå att mycket av de kunskaper många av oss tillägnat i dag, typ marktäckning, gödning med gräsklipp, stenmjöl, kommer från Fobo. Tidningen Odlaren är vår bästa trädgårdstidning, i alla fall för den som är intresserad av nyttoodling och ekologiska odlingsmetoder. I föreningen finns dessutom härliga gummor och gubbar som har massor att lära ut. Ja, en och annan ungdom också.

Go for FOBO!!

lena

Johan Erlandsson [2008-07-01 23:51] #744

Mycket spännande upptäckt det här! Jag kan ju ingenting om odling, marktäckning hade jag verkligen ingen aning om. På bifogad länk går grunderna i ekologisk odling igenom.

Du som är Göteborgskolonist, missa inte Fobos Anders Lunds föreläsning i Delsjökolonin imorgon 2 juli kl. 18!

Så här kan det alltså se ut. Folk som är inbitna odlare och kolonister känner alltså inte till Fobo och undrar om det är seriöst! Detta tyder på att det finns ett enormt informationshål som vi måste fylla ut. Vi kan göra detta på flera sätt och vi gör det redan idag förutom via Odlaren även på Fobos hemsida. Men det räcker inte, vi måste synas mer. Till exempel:

- Hålla kurser i odling
- Trycka upp informationsbroschyrer och distribuera dessa till offentliga trädgårdar etc.
- Ge ut odlingshandbok/handledning
- Sälja Odlaren på kommission på större besöksträdgårdar
- Annonsera i trädgårdstidningar
- Ha kampanjer tillsammans med trädgårdsföretag
- Ha premier för medlemsvärvning

Detta är alltså intressanta och bra saker, men så länge vi har ett otympligt och otidsenligt namn så kommer våra insatser att ha svårt att slå igenom och vi kommer att mötas av frågor som: organisk vadå?

Vårt förslag är att styrelsen bereder denna fråga i god tid till nästa stämma och gärna publicerar sitt förslag i Odlaren så snart som möjligt så att ett beslut kan tas under en extra stämma våren 2009.

Bromma och Lund den 11 augusti 2008, redaktionen för Odlaren

Lars Forslin

Karin Jansson